

\*\*\*

# L'anglès adoptiu de Joseph Conrad

\*\*\*



Conrad és un dels grans escriptors en llengua anglesa, però no la va començar a parlar fins als 20 anys

Per als aficionats a la lectura, Joseph Conrad és un autor consagrat capaç de dotar les seves narracions d'una dimensió psicològica única. Els amants del cinema, d'altra banda, es delecten amb el fruit de la seva imaginació per mitjà de pel·lícules com *Apocalypse Now*, el film de Francis Ford Coppola, que en trasllada un dels relats més coneguts a la guerra del Vietnam. Per als estudiants d'anglès i de qualsevol altre idioma, la figura de Conrad hauria de tenir, a més, un interès afegit, ja que resulta admirable que, sent un dels grans escriptors de la literatura anglesa, tingués el polonès com a llengua materna i utilitzés el francès com a segon idioma.

I és que l'autor de *Lord Jim* i de *El cor de les tenebres* va néixer a la Ucraïna de parla polonesa del final del segle XIX, en una pàtria dividida pels avatars de la història que, en aquell moment, estava sotmesa a la dominació tsarista russa. Així que Józef Teodor Konrad Nalecz Korzeniowski va créixer en un context cultural i idiomàtic ben divers que, posteriorment, es va anar enriquint amb una vida plena d'aventures.

Però com va arribar Conrad a escriure en un idioma que no va parlar fins als 20 anys? Sens dubte, el pelegrinatge etern d'una vida d'apatrida va ser decisiu a l'hora d'elegir una llengua adoptiva.

Als 11 anys es queda orfe i l'acull el seu oncle, que es converteix en el tutor responsable que s'ocupa de la seva educació. Conrad, que coneix el francès des de ben petit (ja que era la *lingua franca* de l'època), estudia alemany i llatí a Cracòvia. Tanmateix, la seva vocació marinera sorgeix ben aviat i decideix abandonar els estudis i la seva terra natal (que no tornarà a trepitjar fins al cap de més de tres lustres), i s'enrola en un vaixell mercant francès amb base a Marsella. Amb prou feines té 17 anys quan s'embarca al *Mont Blanc*, el veler de tres pals en què creuarà per primera

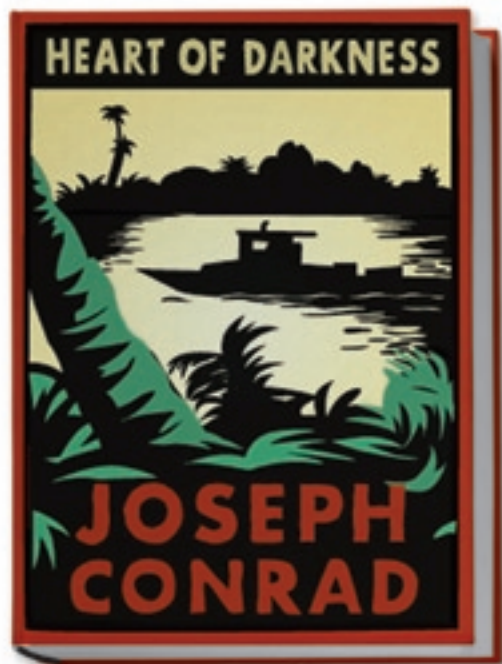
vegada l'Atlàntic amb destinació al Carib.

A partir d'aleshores, i durant els 20 anys següents, la seva vida transcorre viatjant pel món, primer com a mariner i, més tard, com a capità de la marina mercant anglesa. Viatja a l'Extrem Orient, la Xina, l'Índia, Austràlia, Indonèsia, recorre els racons més apartats del món, es veu immers en un assumpte de contraban d'armes a favor de la causa carlista a Espanya, i fins i tot s'intenta suïcidar.

La primera vegada que trepitja territori anglès té 21 anys, durant un parèntesi en el seu periple viatger, però al cap de 10 anys ja posseeix el títol de capità britànic, així com la nacionalitat. I és durant la seva agitada vida de mariner, conversant amb els seus companys de tripulació i llegint el que li cau a les mans, quan aprèn la que, al capdavant, seria la seva llengua d'adopció.

Segurament perquè havia vist molt món i tenia moltes coses per explicar, durant la segona part de la seva vida es dedica a la professió d'escriure, la seva altra gran vocació. El 1894 realitza el seu darrer viatge a Austràlia i, un any després, publica *La locura de Almayer*, la primera d'una llarga llista de novel·les que el consagraràn com a escriptor. Té 37 anys i escriu en anglès: al cap i a la fi, és la llengua que havia utilitzat durant dues dècades de vida marinera. A partir d'aleshores s'estableix a Anglaterra i desenvolupa una prolífica vida com a escriptor que es prolongarà fins poc abans de morir, el 1924.

Es diu que Conrad sempre va parlar amb accent i, els que l'han estudiat, asseguren que la seva literatura té un virtuosisme curiós, que deixa entreveure una cadència en el llenguatge i una sintaxi una mica estranyes que en delaten la procedència polonesa. Sense cap mena de dubte, però, és el màxim exponent d'una sèrie de grans escriptors que van afrontar amb èxit la dificultat que suposa escriure en una llengua d'adopció.



## *The Heart of Darkness & Apocalypse Now*

by Ben Rowdon

One of the best Joseph Conrad film adaptations of all time is *Apocalypse Now* (Francis Ford Coppola, 1979). A critique of the insanity of the war in Vietnam, it extracts the essence of Conrad's novella and transposes it into a modern setting. It was originally published at the end of the nineteenth century. Marlow, a British sailor, takes a dangerous assignment up the Congo River to retrieve an Ivory trader – the legendary but corrupted Kurtz – who has become a demigod among the native Africans. The journey into the 'heart of darkness' is slow and tense, ending with a climactic confrontation with the dying Kurtz. *Apocalypse Now* brings this to life in a haunting, visually stunning film. This time, an American soldier (Martin Sheen) is sent up the river to assassinate the rogue Colonel Kurtz (Marlon Brando). From the opening shot of the jungles burning with American bombs, through to the horrifying finale with Kurtz, the journey is as fraught and wild as the war it portrays.

**BEN ROWDON** és professor, traductor, presentador de ràdio i escriptor, imparteix classes a ESADE-ELC des d'octubre de 1990 i és autor de diversos llibres per aprendre anglès de la sèrie Wavelength. <ben.rowdon@esade.edu>



## *The Secret Agent*

by Peter Crosby

### Grans escriptors amb idiomes adoptius



**Vladimir Nabokov.** D'origen rus, va triomfar amb la seva obra literària en anglès.



**Milan Kundera.** Malgrat que és txec, part de la seva obra està escrita en francès.



**Ba Jin.** D'origen xinès, escriu íntegrament en anglès.



**Jorge Semprún.** Nascut a Madrid, part de la seva obra està escrita en francès.

I wish I could say that the time when terrorists bombed London streets was long forgotten, but *The Secret Agent* (1906) remains horrifically contemporary. Conrad's main interest is what goes on in the minds of the bombers, and how their actions affect the people around them. Critics cite the chilling passage where a man walks through crowded streets with a hidden bomb, contemptuous of the bystanders who don't realise his power... But the part that most impressed me is a sudden, terrible act of violence, followed by a calm so absolute that I remember it only as blank pages; total silence. Easy to read, impossible to forget. ●

**PETER CROSBY** ha col·laborat amb ESADE-ELC des de 2009 a l'*Undergraduate Language Programme* i a ICT. Té el seu propi Blog de crítica cinematogràfica: <http://limitedrelease.wordpress.com>